



Nyílt Kutatási Adat Mintaprojekt a Horizon 2020-ban

Miben segíthet az OpenAIRE?

Kutatóként, projektkoordinátorként, vagy menedzserként vesz részt a H2020-as Open Research Data Pilotban?

Mit jelent az Nyílt kutatási adat mintaprojekt?

A nyílt adat szabadon használható, újrahasznosítható és terjeszthető adat. A Nyílt Kutatási Adat Mintaprojekt – azaz az **Open Research Data Pilot** azt a célt tűzte ki, hogy a Horizon 2020-as programok keretében előállított kutatási adatokat nyíltá tegye. 2017-től kezdve a mintaprojektben való részvétel alapértelmezett, a következő követelményekkel:

- Készítsen egy rendszeresen frissülő adatmenedzsment tervet.
- Az adatait helyezze el adatrepozitóriumban.
- Biztosítsa a szabad hozzáférést, beleértve az adatbányászatot, hasznosítást, reprodukálást, és a terjesztést.
- Dokumentálja, hogy milyen eszközök szükségesek az eredmények nyers adatok alapján való igazolásához.

A projekt érvényes:

- ▶ a hitelesítéshez szükséges adatokra és metaadatokra,
- ▶ az adatkezelési tervben meghatározott egyéb tömörített vagy nyers adatokra.

Miért érdemes részt venni?

- Része lehet a nyílt hozzáférésű tudomány új korszakának, ahol átláthatóvá, hatékonyá és gyorsá teheti a tudományos módszerek és eljárások minden összetevőjét.
- Több embert érhet el, munkája hatása nőhet.
- Nincs több felesleges erőfeszítés, segíthet megőrizni az adatokat a jövő kutatói számára.
- A rendszeresen frissített adatkezelési tervnek köszönhetően egyszerűen beszámolhat az eredményeiről.

OpenAIRE

Rendelkezik Horizon 2020-as támogatással?

És még az adatokat is FAIR módon kezeli?

Részt vesz a mintaprojektben?

A 2017 januárja után indult projektek alapértelmezetten az Open Data Pilot részei.

Ha az Öné azelőtt indult, viszont az alábbi területek egyikére összpontosít, akkor szintén része a projektnek:

- A jövő csúcstechnológiái
- Kutatási infrastruktúrák – az e-infrastruktúrák részei.
- Vezetés az innovációs és ipari technológiákban – Információs és Kommunikációs Technológiák
- Nanotechnológia, Fejlett Anyagok, Fejlett Gyártás és Feldolgozás és a Biotechnológia "Nanobiztonság" és "Modellezés" témakörei.
- Társadalmi kihívás: fellépés az éghajlatváltozás ellen, Környezet, Erőforrások hatékonyság és Nyersanyagok (kivéve a Nyersanyagok témaköre).

■ Társadalmi kihívás: Élelmiszerbiztonság, Fenntartható Mezőgazdaság és Erdőgazdálkodás, Tengeri és Belvízi kutatások, Biogazdaság.

■ Társadalmi kihívás: Európa a változó világban – inkluzív, innovatív és reflektív társadalmak.

■ Tudomány a társadalom érdekeiért.

■ Átfogó tevékenységek – fókuszterületek az intelligens és fenntartható városokban.

Kiléphetek? Reméljük, erre nem kerül sor, de igen, a projekt bármely szakaszában kiléphet a Pilotból, akár teljesen, vagy részlegesen. A részleteket megtekintheti az Európai Bizottság útmutatójában.

Fontos figyelembe venni, hogy a több projektet futtató pályázatok esetén nem okoz problémát, ha egyes pályázatok valamilyen meghatározott okból kifolyólag nem tudják adatkészleteiket nyíltan hozzáférhetővé tenni. Ellenőrizze a konzorciumi megállapodást.

Miben segíthet az OpenAIRE?

Az OpenAIRE számos forrást biztosít, pl. webináriumokat és támogató oldalakat üzemeltet és kérdésekre válaszol. A szervezet Európa szerte helyi képviselőkkel rendelkezik, akiket National Open Access Deskként, vagy NOAD-okként ismerhetünk. Vegye fel velük a kapcsolatot az ügyfélszolgálaton keresztül.

www.openaire.eu

Ha nincs lehetősége diszciplináris vagy intézményi repozitóriumban elhelyezni az eredményeit, használja a Zenodot, amit az OpenAIRE és a CERN közösen hozott létre.

www.zenodo.org



Mit nevezünk adatkezelési tervnek?

Az adatkezelési terv egy “élő” dokumentáció a kutatás során összegyűjtött és létrejött adatok kezelési módjáról, a projekt alatt és után. Az Európai Bizottság “Útmutató a FAIR adatok kezeléséhez a Horizon 2020-ban” című tájékoztatójában meghatározza, hogy az adatmenedzsment tervnek mit kell tartalmaznia. A cél a FAIR adatok előállítása, amelyek:

- **Megtalálhatók – Findable:** Tegye adatait felfedezhetővé metaadatokkal és egyedi azonosítókkal! (pl.: DOI)
- **Hozzáférhető – Accessibility:** Tervezze meg, majd idővel hozza nyilvánosságra a dokumentációt és az eszközöket arra az esetre, ha harmadik fél szeretne hozzáférni a létrejött adatokhoz. Ha egyes adatkészletek nem oszthatók meg, indokolja meg, miért.
- **Kezelhető – Interoperable:** A kutatók és az intézmények közötti lehetőség az újrafelhasználható adatok egymás közötti cseréjére szabványosított metaadatolást és módszertant kíván.

nyek közötti lehetőség az újrafelhasználható adatok egymás közötti cseréjére szabványosított metaadatolást és módszertant kíván.

- **Újrafelhasználhatók – Re-usable:** Válasszon megfelelő felhasználási licenst, amivel egyértelművé teszi, hogyan lehet az adatokat felhasználni.

Az adatmenedzsment tervnek tartalmaznia kell továbbá:

- Az adatok mennyiségét és a fájlok formátumát
- A FAIR adatok hosszú távú megőrzésével járó költségeket
- Adatbiztonságra vonatkozó információkat
- Etikai kérdéseket

Az adatmenedzsment terv nem egy fix dokumentum, tartalma a projekt során folyamatosan bővül. A terv első változatát a projekt első 6 hónapjában kell benyújtani. A projekt előrehaladtával egy időben kell frissíteni.

Hogyan készíthetek adatkezelési tervet?

A Digital Curation Center által létrehozott DMPonline felületen találhat előre elkészített űrlapokat a projektekhez. Kattintson a

<https://dmponline.dcc.ac.uk> -ra

és tekintse meg a használatára vonatkozó instrukciókat. Válassza ki a kutatástámogatási listából az Európai Bizottság (Horizon 2020)-at és ellenőrizze a Kiegészítő DCC útmutatót is. Az adatkezelési tervet bármikor elmentheti, megoszthatja, és számos formátumba kiexportálhatja.

Szerzői jogok és licenzek

Az adatokat legegyszerűbben részletes licenzek segítségével teheti nyíltan hozzáférhetővé. Tájékoztódjon az alábbi linkeken:

▪ <http://opendefinition.org/guide/data>

▪ <http://opendefinition.org/licenses>

▪ http://wiki.creativecommons.org/Data_and_CC_licenses

Adattárolás: *HOL?*

Az adatrepozitórium olyan digitális adattár, amelyben adatállományok és leíró adataik (metaadatok) találhatóak. Számos adatrepozitóriumban közleményeket is el lehet helyezni, valamint össze lehet kapcsolni a közleményeket a bennük használt adatokkal.

A repozitóriumokat a www.re3data.org segít áttekinteni.

Ha nincs megfelelő lehetőség az adataink elhelyezésére, használhatjuk az OpenAIRE mindenes repozitóriumát, a **Zenodot**.

Érdemes felvenni a kapcsolatot a kiválasztott adatrepozitórium üzemeltetőivel az első adatkezelési terv elkészítésekor. A repozitóriumok professzionális tanácsadást nyújthatnak a fenntartható formátumokkal és a metaadat-szabványokkal kapcsolatban, valamint az érzékeny adatokat és a licenzeket illetően is hasznos információkkal szolgálhatnak.

Az OpenAIRE-ről:

Az OpenAIRE azon társadalmi és technikai kapcsolatokról gondoskodik, amelyek hozzájárulnak a nyílt hozzáférésű tudomány fejlődéséhez Európa- és világszerte.

www.openaire.eu

Elérhetőségeink:

info@openaire.eu

openaire@lib.unideb.hu

Hasznos linkek:

Az Európai Bizottság útmutatója a tudományos publikációkra vonatkozó nyílt hozzáférésről és a kutatási adatokról a Horizon 2020-ban:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

Az Európai Bizottság útmutatója az adatkezelésre vonatkozóan a H2020-ban

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-data-mgt_en.pdf

Az Európai Bizottság Open Science politikája:

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/open-science>

DMPonline adatkezelési terv készítő eszköz:

<https://dmponline.dcc.ac.uk>